Kampeerweekend Lauwersmeer 14-16 Juni

Wouter Peters

Als excursie voor de maand juni had Avifauna Groningen een kampeerweekend in de Lauwersmeer op het programma gezet en zo fietste ik op die vrijdagmorgen met mijn kampeeruitrusting in de fietskar naar Kollumerpomp.

Nog maar nauwelijks de stad uit kreeg ik de eerste verrassing al te verwerken: bij het begraafplaatsje van Wierum liepen zomaar twee Emoes in een weiland. Later op mijn weg kwam ik ook nog enkele koppels Parelhoenders tegen. Rond de middag arriveerde ik net voor Berry en Els bij 'de Pomp', waar we verwelkomd werden door het gevederde huisorkest. We kozen een wat groter veldje aan de oostrand van het kampeerterrein met uitzicht op de aanpalende rietvelden om onze tenten op te zetten.

In de houtwal langs het veldje zaten enkele Zanglijsters luidruchtig tegen elkaar op te bieden waarbij ze begeleid werden door onder andere Merel, Zwartkop, Tjiftjaf, Winterkoning, Zomertortel en - van buiten het kampeerterrein - Koekoek. Af en toe klonk er wat wielewaal-achtigs door in het concert maar dat was net niet overtuigend genoeg. Omdat ook geregeld een 'Tureluur' zijn roep uit de boomtoppen liet horen, schreven we ook dit toe aan de virtuositeit van de Zanglijsters - terecht, zoals de volgende ochtend bleek toen een echte Wielewaal liet horen hoe het wel moest klinken. Tijdens de lunch na het opzetten van de tenten bracht Berry mij de triller van een Sprinkhaanzanger uit het aanpalende rietveld onder de aandacht. Inmiddels was ook Rob gearriveerd en ging zijn tent opzetten.

Die middag stond een bezoek aan De Keeg op het programma. Een nestkast vooraan bij de dijk was door een paartje Torenvalk betrokken. Toen het mannetje met een prooi aan kwam vliegen kwam het vrouwtje naar buiten om deze in ontvangst te nemen. Toen konden we twee jongen over de rand van de vliegopening zien gluren. Pa en ma vertrouwden ons niet helemaal en bleven ons vanaf de dijk scherp in de gaten houden terwijl de jongen in de kast op hun eten zaten te wachten, dus peddelden we maar door. Even verderop bleek het water redelijk hoog te staan zodat er veel te zien was. Vijf Casarca's sprongen meteen in het oog. Een grote groep Krakeenden en Slobeenden zat op het water. Enkele tientallen Wintertalingen, een paar Zomertalingen, wat Bergeenden en een overzomerend paartje Smient zaten daar ook. Waar het water wat dieper was hielden zich Kuifeenden en een enkele Tafeleend op. Op de eilandjes waren flink wat Kemphanen nog volop uitgedost met prachtig gekleurde kragen aan het vechten om indruk te maken op enkele aanwezige Kemp'hennen'. Zwarte Ruiters, Bontbekplevieren en een enkele Kleine Plevier liepen hier al foeragerend onverstoorbaar tussendoor. Een manke Brandgans zat eenzaam voor zich uit te staren. Ook een achttal Lepelaars en enkele Kluten gaven acte de présence. Af en toe ontstond er enige onrust als de Bruine Kiekendief die boven het gebied cirkelde weer eens over kwam. Baardmannetje, Kleine Karekiet, Rietzanger, Bosrietzanger en Rietgors klonken uit het riet en Graspieper en Veldleeuwerik lieten hun zang vanuit baltsvlucht horen. Verderop, in het blikveld van de voormalige kijkhut, zaten nog enkele Grauwe Ganzen en een paar Nijlganzen en in de verte merkte ik vlak voor ze achter het riet verdwenen een laagvliegend groepje ganzen op, nog net

bijtijds om ze als Canadese te kunnen herkennen. En overal rondom, waar maar water was, zaten groepjes Knobbelzwanen (en dat gold niet alleen voor De Keeg).

Op de terugweg, na de obligate boodschappen in Engwierum ontdekten we bij Dokkumer Nieuwe Zijlen een natuurlijk steilrandje met nestholen van Oeverzwaluwen waarbij het een af- en aanvliegen van oudervogels was. In de buurt van YMCA hoorden we drie Sylvia's vlak bij elkaar: Grasmus, Braamsluiper en Zwartkop en vlak bij het kampeerterrein zagen we nog een Grauwe Vliegenvanger in een boom langs de weg.

Het gezelschap kamperende vogelaars bleek inmiddels versterkt te zijn door Jaap, Willem en Frans. Na het eten liepen we nog een blokje om door het bos, langs de uitkijkbult en een klein stukje door de rietvelden. In het riet waren op een gegeven moment aan de ene kant van het pad enkele Snorren te horen, terwijl aan de andere kant een paar Sprinkhaanzangers aan het tjirpen waren. Een uitstekend moment om het verschil tussen beide goed in je op te nemen. Ook vroeg ik me af waarin nou de beide rietvelden van elkaar verschilden, zodat in het ene Snor en in het andere Sprinkhaanzanger zat. Dat van de Snor bleek aanzienlijk natter te zijn.

Voor de zaterdag stond op het programma de Lauwersmeer helemaal rond te fietsen. Het woei stevig en 's ochtends vroeg, toen we nog maar net onderweg waren, vielen er zelfs nog een paar druppels regen. Het gezelschap werd tijdens het vroege ontbijt uitgebreid met nog twee enthousiastelingen. Willem vond de geplande vertrektijd een beetje vroeg en had de vorige avond aangekondigd zichzelf te gaan vermaken (iets wat hem uiteindelijk nog hals over kop voerde naar een Roze Spreeuw bij het Leekstermeer).

De overigen trotseerden weer en wind en werden al snel beloond door een nabij opvliegende witte reiger. Door de duidelijk zichtbare donkere voeten was deze gemakkelijk als Grote Zilverreiger te herkennen.

De Kleine heeft immers knalgele tenen. Even verderop bij het militaire terrein langs de Kwelderweg zagen we een Havik. Deze vogel kwamen we later op de dag hier en daar weer tegen.

Bij het Jaap Deensgat hoorden we een Waterral en zagen we een groepje Rosse Grutto's overvliegen, waarbij goed te zien was dat de poten van deze soort veel minder ver achter de staart uitsteken dan bij de Grutto. Ook hier zaten grote groepen Krak- en Slobeenden en opmerkelijk veel Knobbelzwanen in grotere concentraties dan elders in de Lauwersmeer. Mijn schatting was 250. Omdat alles rustig zat was het een mooie gelegenheid om mijn schattingsvermogen weer eens te controleren. Een grove telling leverde een totaal van rond de 290. Een paartje Nijlganzen zwom er rond met zeker drie jongen. Blauwe, Bruine en Grauwe Kiekendief gaven ons materiaal om proporties en vliegbeelden van deze soorten te kunnen vergelijken. De Oeverzwaluwwand in het Ballastplaatbos leek verlaten. In de luwte van een bedrijfsgebouw in een waterig zonnetje en met uitzicht op de vlakbij in de vissershaven dobberende jonge Parelduiker (1e zomer) verorberden we onze lunch. De Eidereenden zagen er alweer heel shabby uit: flink in de rui. Aan de Friese kant van de uitwateringssluizen zat aan de wadkant een Kuifduiker in prachtkleed, vlakbij dobberde een mannetje Brilduiker en tussen de Visdieven was ook een Zwarte Stern op jacht. Voort maar weer, kromgebogen over het stuur onder langs de waddijk tegen de straffe wind in. Ter hoogte van de parkeerplaats in de Bantpolder dobberde nog een enkele Rotgans.

De Keeg had niet veel meer te bieden dan de dag ervoor. Nagenoeg alles konden we opnieuw bewonderen. Vijf Wulpen lieten zich hier nog aan de lijst toevoegen. Ook zaten er een paar families Meerkoet met kuikens die nog maar net uit het ei waren gekropen. De nieuwkomers wilden de oeverzwaluwenkolonie bij Dokkumer Nieuwe Zijlen nog wel even zien. Hier werden we nog verrast door een mannetje Grote Zaagbek op de oever in

het gras. De avondwandeling voerde ons die dag dieper de rietvelden in. Hier zagen we enkele Putters bij de hier en daar groeiende akkerdistels en wat Kneutjes in de struiken in de buurt van de weg. Snor en Sprinkhaanzanger waren onophoudelijk aan het zingen. Wat later liet ook nog de Roerdomp zijn typische gehoemp horen. 's Nachts werden door deze en gene nog Porseleinhoen en Nachtegaal gehoord. Zondagmorgen gingen we opnieuw de rietvelden bij De Pomp in. Dodaars liet zich wel zien, maar was in deze periode opmerkelijk schuw. Tot twee keer toe kregen we de Roerdomp, die zich opnieuw liet horen, ook heel mooi te zien in vlucht boven het riet. Ook de Blauwborst, die de dag tevoren vanaf het kampeerterrein al in de rietvelden was gehoord, liet zich heel mooi in de kijkers en scopen vangen. Het beestje zat prachtig door de zon verlicht recht in de kijkers te zingen en hield dit een aardig tijdje vol, voor hij zich verder in het groen terugtrok. De Sprinkhaanzanger liet zich af en toe ook mooi zien. Hier en daar zat een paar Knobbelzwanen met kroost.

Op een gegeven moment klonk er een meter of wat naast het pad uit de dichte vegetatie een waterhoenachtig krassend geluid, waar we het maar niet eens over konden worden. Frans probeerde het beest nog uit het riet te krijgen, wat tot een komisch kat en muis spelletje leidde tussen vogel en vogelaar. Steeds als Frans een paar passen in de richting van het geluid had gedaan klonk het na een paar tellen weer van een andere plek. De twee wezens schenen rondjes om elkaar te draaien, maar het gevederde exemplaar liet zich absoluut niet zien. Thuis heb ik de roepen van de ralachtigen van de diverse cd's en cd-rom's er eens op nageluisterd. De knars van Kleinst Waterhoen zoals die op 'The Complete Birds of the Western Palearctic on cd-rom' staat, kwam er nog het dichtst bij in de buurt. Maar ik ben er allerminst zeker van. Op de terugweg naar Groningen zag ik nog een aardig tafereeltje in de buurt van Munnekezijl: Een jong mannetje Bruine Kiekendief (hij had nog een aantal bruine veren in het grijs) was op jacht boven een graanakker. Opeens kreeg hij een haas in de gaten die zich in het graan verborgen hield. Een paar halfslachtige duikvluchten van deze kiek joegen dit knaagdier de stuipen op het lijf, met als resultaat enkele komische 'bokkensprongen' van Langoor. Eenmaal viel de kiek het dier aan, maar hij had al gauw in de gaten dat die haas wel wat aan de grote kant was en daarom vervolgde hij zijn rondjes boven de akker op zoek naar kleinere prooi. Maar steeds als de haas de vogel weer boven zich zag sprong hij van schrik opnieuw enkele malen boven het graan uit, hoewel de vogel hem na die eerste keer volslagen negeerde.

Al met al was het een zeer bevredigend weekend vogelen, waaraan, als ik het goed geteld heb, uiteindelijk elf mensen deel hebben genomen aan één of meer activiteiten en waarin we ruim honderd vogelsoorten hebben kunnen waarnemen.